

Ižanga apie privatumą

Dalyviai tyrinės tai, kaip jie patys suvokia privatumą ir kokį poveikį jis daro jų gyvenimams. Dalyviai apžvelgs informacijos, kurią jie norėtų išlaikyti privačia, tipus ir kontekstus, į kuriuos atsižvelgdami jie pateiks konkrečią informaciją ir (arba) jos nepateiks.

Medžiaga

Privatumo žaidimo padalomoji medžiaga

Ką jums reiškia privatumas?

Privatumo žaidimas

Kurso veikla

Išdalinkite privatumo žaidimo padalomą medžiagą.

Papasakokite mokiniams

Kasdien priimate su privatumu susijusius sprendimus, ypač kai prisijungiate prie interneto ir naudojate mobiliuosius ar kitus skaitmeninius įrenginius. Dažnai neskiriate daug laiko šių sprendimų apmąstymams. Tačiau visa tai papildo unikalų jūsų privatumo suvokimą.

Privatumas – galimybė valdyti tai, ką kiti žmonės žino apie jus. Tai galite daryti sakydami apie save konkrečius dalykus (pvz., pasakyti kitiems žmonėms savo adresą arba papasakoti, kuo mėgstate užsiimti) arba atlikdami konkrečius veiksmus (pvz., apsilankyti parduotuvėje su draugais ir pasirinkti tai, ko norite labiausiai). Privatumas labai svarbus, kai esate patalpoje su kitais žmonėmis ar kalbate su jais internetu.

Privatumas pagrįstas jūsų sprendimais. Tai, ką privatumas reiškia jums ir jūsų šeimai, gali labai skirtis nuo to, ką jis reiškia kitiems šios grupės žmonėms ir jų šeimoms. Jei daugiau žinosime apie tai, ką vertiname kaip privatumą ir kaip elgesys internete gali jį formuoti, galėsime geriau pasirinkti, kokio privatumo mums reikia.

Dabar pažaisime trumpą žaidimą apie privatumą [žr. privatumo žaidimo padalomą medžiagą], kuris padės apsvarstyti, kaip galvojate ir ką manote apie privatumą. Kiekvienas jūsų turi užpildyti padalomą medžiagą, pasivaikščioti po patalpą ir prisistatyti kitiems dalyviams. Tada jūs ir kiti dalyviai turėsite užduoti klausimų apie informaciją, nurodytą padalomojoje medžiagoje. Nerodykite padalomosios medžiagos kitiems dalyviams! Pasibaigus užsiėmimui padalomoji medžiaga nebus surenkama – jei norite, galite ją pasiimti į namus arba išmesti.

Per kiekvieną pokalbį kiekvienas dalyvis turės pateikti bent tris atsakymus į klausimus, kuriuos užduos kiti dalyviai. Dalyviai gali pateikti ir daugiau nei tris atsakymus. Dalyviai taip pat gali pasirinkti, kuriuos tris ar daugiau atsakymų nori pateikti. Kiek informacijos kiekvienas dalyvis pateiks? Kokią informaciją kiekvienas dalyvis pateiks? Pasivaikščiokime ir pasikalbėkime!

Kurso veikla

Dalyviai turi užpildyti padalomą medžiagą. Tada leiskite dalyviams 15 min. pavaikščioti po patalpą ir vienam su kitu pabendrauti. Vėliau įsitraukite į diskusiją su visa grupe pateikdami jiems toliau nurodytus klausimus. Pabaigoje įsitikinkite, kad

dalyviai arba išmetė savo padalomąją medžiagą, arba pasiėmė su savimi. Nesurinkite tų lapų.

Diskusija

Paklauskite mokinių

Ar buvo kokių nors faktų, kurių nepateikėte kitiems žmonėms? Kokių faktų nepateikėte? Kodėl?

Kokius faktus pateikėte? Kodėl?

Ar visi žmonės priėmė tuos pačius sprendimus dėl pateikiamos informacijos? Kodėl taip / kodėl ne?

Atsižvelgdami į tai, kam šią informaciją pateikiate, atsakykite, kodėl galite pateikti daugiau ar mažiau tokio tipo informacijos? Kada ją pateiktumėte?

Ar buvo kažkokios informacijos, kurią pateikėte per šį žaidimą ir kurios nebūtumėte pateikę pažįstamiems žmonėms? Kodėl ne?

Ar šio tipo informacija yra vieša? Privati? Kodėl? Ar taip mano visi?

Papasakokite mokiniam

Kaip ką tik girdėjote, žmonės priėmė skirtingus sprendimus dėl to, kokią informaciją galima pateikti ir kokios negalima. Jie taip pat pateikė įvairių savo pasirinkimų priežasčių.

Tai, ką dabar darėme, buvo žaidimas. Tačiau tokius pačius sprendimus priimame ir realiame gyvenime. Mes nusprendžiame, ar norime paskelbti konkrečias nuotraukas socialiniame tinkle, ar ne. Mes nusprendžiame, ar norime, kad konkreti kontaktinė informacija, pvz., el. pašto adresas, būtų viešai pasiekiami socialinių tinklų paskyroje, ar ne. Mūsų sprendimai (ar pastarąjį mėnesį priimti sprendimai) gali skirtis nuo geriausių draugų sprendimų. Net jei priimame kai kuriuos panašius sprendimus, mūsų priežastys gali būti skirtingos.

Šie įvairūs sprendimai ir priežastys apibūdina mūsų asmeninį privatumo suvokimą.

Paprastai kalbant, privatumas nurodo, kaip mes pasirenkame apdoroti savo informaciją. Į šią informaciją gali būti įtraukta informacijos apie tapatumą, veiklą, pomėgius, rutiną ir kitus gyvenimo aspektus. Šiuolaikiniame skaitmeniniame pasaulyje yra daugiau galimybių pateikti informacijos apie save kitiems žmonėms. Todėl labai svarbu pažinti savo privatumo suvokimą ir tai, ką apie galvojame.

Paklauskite mokinių

Atsižvelgdami į savo elgesį per šį privatumo žaidimą ir kasdieniame gyvenime, atsakykite, kaip apibrėžtumėte privatumą? Kodėl?

Ar visa privati informacija taip pat yra slapta?

1. Nebūtinai. Pavyzdžiui, jūsų gimimo data nėra slapta, o dienoraščio įrašai – taip. Pasaulyje yra daugybė žmonių, kurie žino jūsų gimimo datą ir kuriems reikia ją žinoti, pvz., jūsų tėvai / globėjai ar gydytojas. Ir nors kažkokia informacija nėra slapta, jūs vis tiek galite laikyti ją kaip privačią. Dauguma iš mūsų nenori, kad visi žmonės žinotų mūsų gimimo datas, nes manome, kad šią informaciją turėtų žinoti tik artimi žmonės ar tie, kuriems reikia ją žinoti dėl konkrečių priežasčių. Tokie sprendimai dėl to, kas, kada ir kodėl turėtų žinoti konkrečią informaciją apie mus, yra labai svarbūs kalbant apie privatumą.

Paklauskite mokinių

Ar yra dar kokios nors informacijos, kuri nebūtinai yra slapta, bet kurios nenorime atskleisti ne itin pažįstamiems / ką tik sutiktiems žmonėms?

1. Telefono numeriai, el. pašto adresai, nuotraukos, vaizdo įrašai ir pan.

Ar yra kokios nors informacijos, kurios nenorite atskleisti tėvams / globėjams ar draugams? O kaip dėl mokytojų ar kitų pedagogų?

1. Jūsų rezultatai mokymo įstaigoje, „Instagram“ paskyra, dienoraštis.

Ar sužinojote ko nors naujo ir jus nustebinusio apie tai, kaip suvokiate privatumą?

Papasakokite mokiniams

Kai viską šiandien pabaigsime, privatumo žaidimo medžiagą galėsite pasiimti su savimi. Dabar, kai daugiau galvojate apie privatumą, turėsite begalę galimybių pasirinkti atsižvelgdami į tai, kaip patys suvokiate privatumą.

Užduotis

Užduotis

Papasakokite mokiniams

Dabar šiek tiek išsamiau patyrinėsime asmeninį privatumo suvokimą.

1. Raskite internete tris pavyzdžius, kai asmuo bendrino ar paskelbė turinį, kurį jūs asmeniškai paliktumėte privatų. Tai gali būti įžymybių, politikų ar verslo lyderių turinys, arba jūs galite ieškoti pagal saitąžodį ar per bendrąją internetinę paiešką rasti atsitiktinių pavyzdžių. Pabandykite rasti įvairių išteklių (pvz., nuotraukų, vaizdo įrašų, teksto įrašų, tokių kaip komentarai socialiniame tinkle ir (arba) naujienų platformoje) skirtingomis temomis.
2. Kiekvienam pavyzdžiui sukurkite vienos pastraipos aprašą ir paaiškinkite, kodėl šią informaciją paliktumėte privačią. Savo apraše taip pat paaiškinkite, ar / kaip keičiasi jūsų asmeninė nuomonė apie šios informacijos bendrinimą atsižvelgiant į kontekstą (pvz., su kuo sąveikaujate, į sąveiką įtrauktų žmonių skaičių, paskirtį ir tikslą, aplinką [mokykla ir ne mokykla]).

Užduotis

Skirkite dalyviams 40 min. užduočiai atlikti.